

ПЕРЕКЛАД НА ГУМАНІТАРНИХ ФАКУЛЬТЕТАХ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Глобалізація сучасного світу, все більш активні міжнародні зв'язки в галузі вищої школи потребують досконалого знання мов та вправної перекладацької діяльності. Для студентів постає нагальна потреба стати перекладачами-практиками у процесі як здобування знань за кордоном, так і під час повсякденного спілкування.

Протягом усієї історії розвитку культури переклади виконували важливі соціальні функції, створюючи можливість мовної міжкультурної комунікації. «Багато народів зобов'язані перекладам формуванням і розвитком своїх мов, літератури, культури» [1, с. 112]. Для української ж культури на певному етапі розвитку переклад відігравав і націєтворчу роль.

Аналізуючи внесок І.Я. Франка у перекладацьку справу, проф. Л.І. Рудницький у англомовній статті «Іван Франко – перекладач німецької літератури» ставить запитання: «Чому І.Я. Франко перекладав надзвичайно багато? І відповідає на нього так: знавець багатьох іноземних мов, І. Франко був обізнаний із шедеврами світової літератури і перекладав їх з художньо-естетичних мотивів, щоб поділитися скарбами зі своїм народом. По-друге, був ще і соціально-дидактичний чинник: письменник усвідомлював, наскільки обмеженим був світогляд його земляків, і намагався розвинути їхній інтелект через переклади» [2].

За роки незалежності України питання про переклади і перекладознавство та підготовку кваліфікованих перекладачів-практиків у нашій державі нарешті набуває все ширшого розвитку. У 1966 р. було відкрито перекладацьке відділення на факультеті романо-германської філології Харківського університету, згодом – у Київському університеті було відкрито таке ж відділення, але для підготовки військових перекладачів з базовою російською мовою-джерелом. Як зазначає К.В. Гарашук, «лише у 1991 році, коли Україна стала незалежною, ситуація радикально змінилася. По-перше, різко зросла кількість студентів, яких приймають на перекладацькі відділення вже згаданих університетів, що тепер готують фахівців для різних галузей господарства. З 1992 року почав працювати факультет «Референт-перекладач» в одному із перших приватних вищих навчальних закладів України – Харківському гуманітарному університеті «Народна українська академія». З 1966 року підготовку перекладачів здійснює Львівський національний університет» [3].

Підготовку перекладачів на сьогодні проводять майже у всіх вищих навчальних закладах України, зокрема у Маріупольському державному університеті. На філологічних спеціальностях цього відомого в Україні вищого навчального закладу створені кафедри теорії і практики перекладу, відкриті спеціальності Переклад (українська, російська, польська мови)», «Переклад (англійська)», «Переклад (новогрецька)».

Самим життям продиктована нагальна потреба у підготовці широкого кола людей, які обізнані з розмаїттям проблем перекладознавства. На базі провідних вищих навчальних закладів – Львівського, Київського університетів створені осередки перекладачів – «Перекладацькі майстерні». Плідна робота з відтворення історії перекладацької справи ведеться у Харківському національному університеті ім. В. Каразіна [3]. Неоціненний внесок у теорію й практику перекладу здійснює доктор філологічних наук, професор, з 1998 року – перший завідувач кафедри перекладознавства і контрастивної лінгвістики ім. Григорія Кочура Львівського національного університету імені Івана Франка Р.П. Зорівчак. Її науковий доробок величезний – понад 700 наукових праць, із них 12 монографій, 17 навчальних посібників. Дослідниця розробляє концепцію підготовки перекладачів, методика викладання перекладознавчих дисциплін, історії художнього перекладу, постійно виступає на наукових конференціях як в Україні, так і за її межами. Величезна наукова діяльність Р. Зорівчак тісно пов'язана з організаційною роботою по об'єднанню багаточисельних осередків з перекладу та перекладознавства не лише у вишах, а й у науково-дослідних установах.

Список літератури

1. Франко І. Я. Зібрання творів : у 50 т. / І. Я. Франко. – К. : Наук. думка, 1976–1986.
2. Рудницький Л. І. Іван Франко і німецька література / Л.І. Рудницький. – 2-е уточнене і розширене вид. – Львів : НТШ, 2002. – 240 с.
3. Гаращук К. В. Історія підготовки перекладачів / К.В. Гаращук // Вісник Житомирського державного університету ім. І. Франка. – 2005. – № 22. – С. 49–51.
4. Зорівчак Роксолана Петрівна. Біографія. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zorivchak.openua.net/bio.php>